

Koniunktura w gospodarstwach rolnych w I półroczu 2017 r.

(wersja rozszerzona)

W ocenie rolników zmiany jakie miały miejsce w I półroczu br. kształtowały się niekorzystnie biorąc pod uwagę salda odpowiedzi na pytania dotyczące sytuacji ogólnej gospodarstw rolnych oraz opłacalności produkcji rolniczej.

Pesymistyczne, z wyjątkiem zapotrzebowania na produkty rolne, były również prognozy na II półroczu 2017 r.

Należy jednak podkreślić, że opinie rolników o bieżącej (czerwiec 2017 r.) sytuacji ogólnej gospodarstw i opłacalności produkcji rolniczej były pozytywne, przy jednoczesnej negatywnej ocenie popytu na produkty rolne wytwarzane w badanych gospodarstwach rolnych.

Ogólnie pesymistyczne opinie rolników dotyczące koniunktury w gospodarstwach rolnych wykazywały pewne zróżnicowanie w zależności od formy prawnej gospodarstwa rolnego, powierzchni użytków rolnych, ukierunkowania produkcyjnego gospodarstw rolnych, rodzaju prowadzonych upraw i gatunków/grup użytkowych utrzymywanych zwierząt gospodarskich, a także od wieku i wykształcenia osoby kierującej gospodarstwem rolnym.

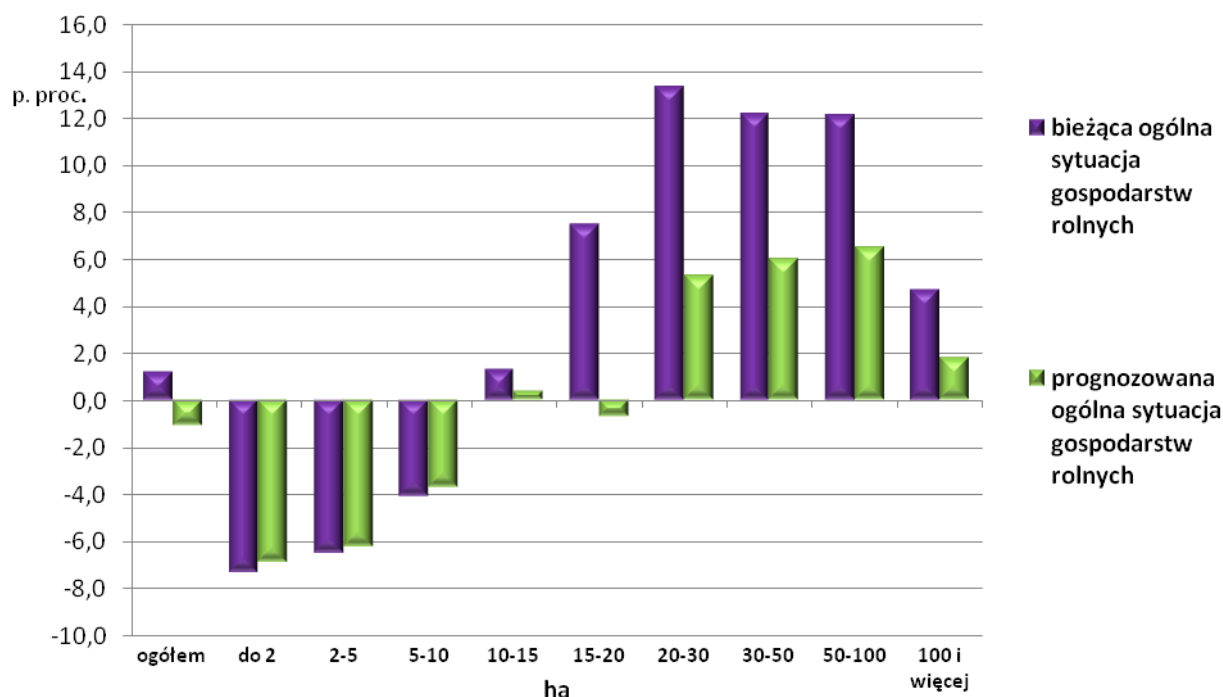
Analiza sald odpowiedzi pokazuje, że:

- osoby kierujące gospodarstwami rolnymi osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej były bardziej pesymistyczne w ocenie zmian jakie miały miejsce w I półroczu 2017 r., jednak w przeciwieństwie do użytkowników gospodarstw indywidualnych były bardziej optymistyczne przy ocenie bieżącej czerwcowej koniunktury w gospodarstwach rolnych i z optymizmem patrzyły również na zmiany w II półroczu 2017 r.,
- biorąc pod uwagę ukierunkowanie produkcyjne najgorzej swoją sytuację ocenili użytkownicy gospodarstw specjalizujących się w produkcji roślinnej. Wśród użytkowników gospodarstw specjalizujących się w produkcji zwierzęcej przeważały

opinie pozytywne o sytuacji ogólnej gospodarstw i opłacalności produkcji. Użytkownicy tych gospodarstw również z optymizmem oceniali prognozowane zmiany w II półroczu 2017 r. dotyczące popytu na wytwarzane przez nich produkty rolne,

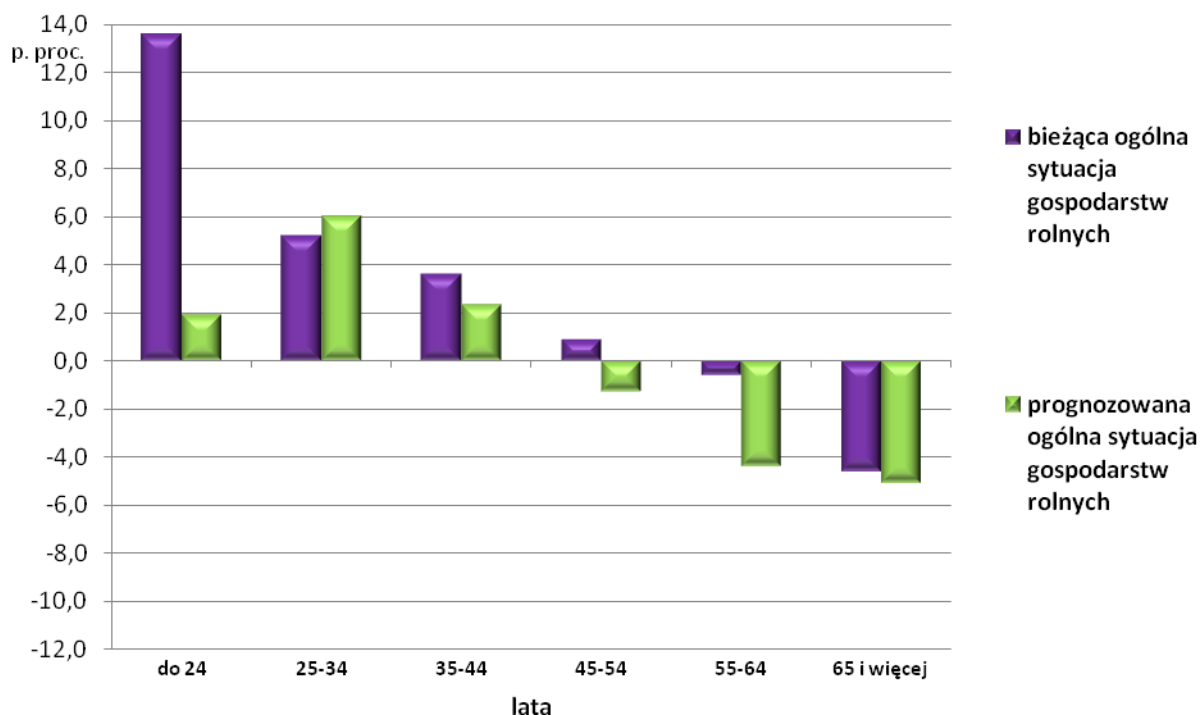
- optymistyczni w swoich ocenach byli młodzi rolnicy (do 35 lat) oraz osoby prowadzące gospodarstwo rolne nie dłużej niż 5 lat.

Wykres 1. Salda odpowiedzi dla bieżącej (VI 2017 r.) i prognozowanej (II pół. 2017 r.) sytuacji gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych.

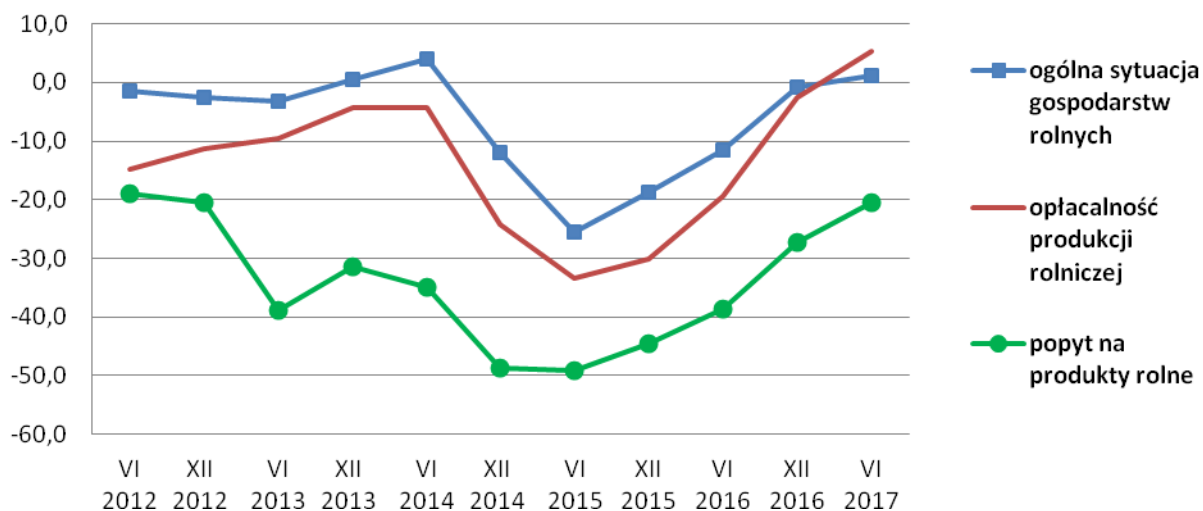

Rolnicy pozytywnie ocenili bieżącą (czerwiec 2017 r.) ogólną sytuację gospodarstw rolnych i opłacalność produkcji rolniczej. Przewaga opinii pozytywnych na negatywnymi wynosiła odpowiednio 1,2 i 5,3 p. procentowego. Inaczej wskaźniki kształtowały się w przypadku popytu, gdzie przeważały opinie negatywne nad pozytywnymi (o 20,9 p. procentowych).

Wykres 2. Salda odpowiedzi dla bieżącej (VI 2017 r.) i prognozowanej (II pół. 2017 r.) sytuacji gospodarstw rolnych według wieku osoby kierującej gospodarstwem rolnym.

Wykres 3. Salda odpowiedzi dla bieżącej sytuacji ogólnej gospodarstw rolnych, bieżącej opłacalności produkcji rolniczej i bieżącego popytu na produkty rolne.

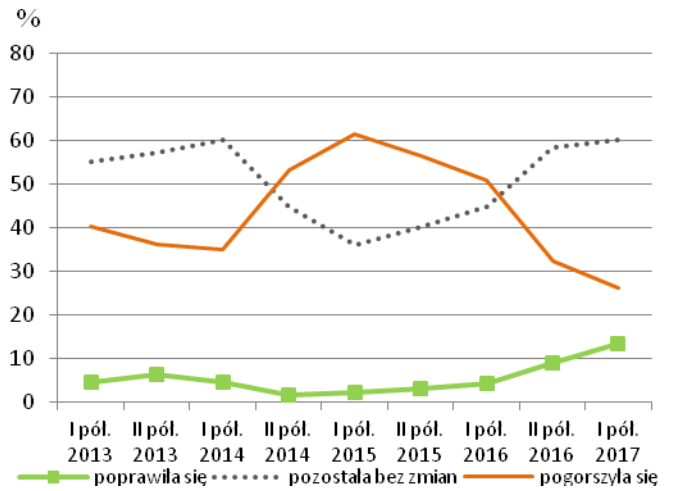
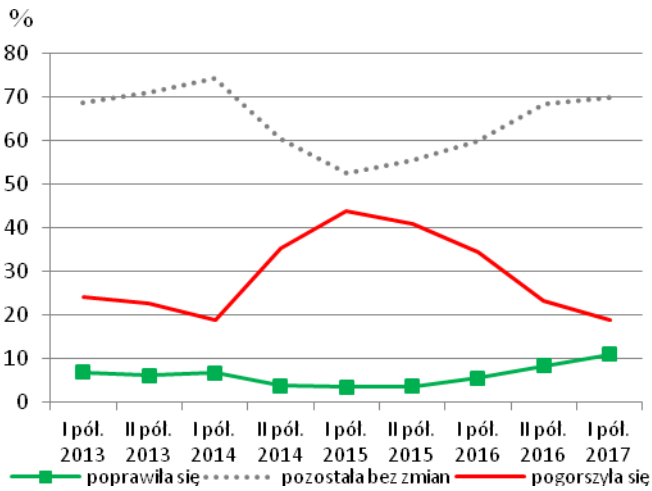

Gospodarstwa rolne ogółem

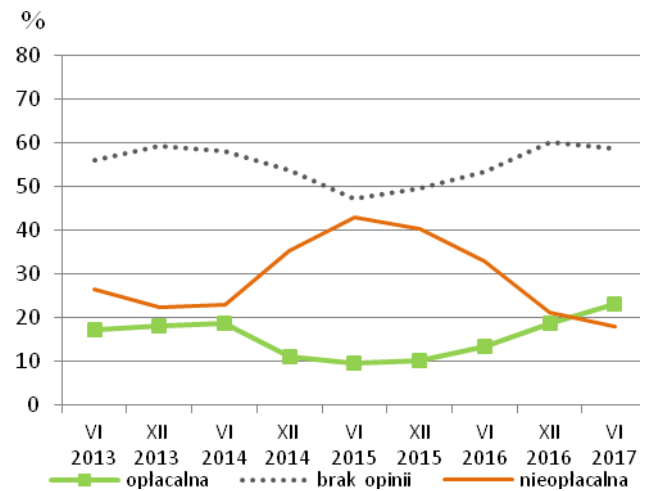
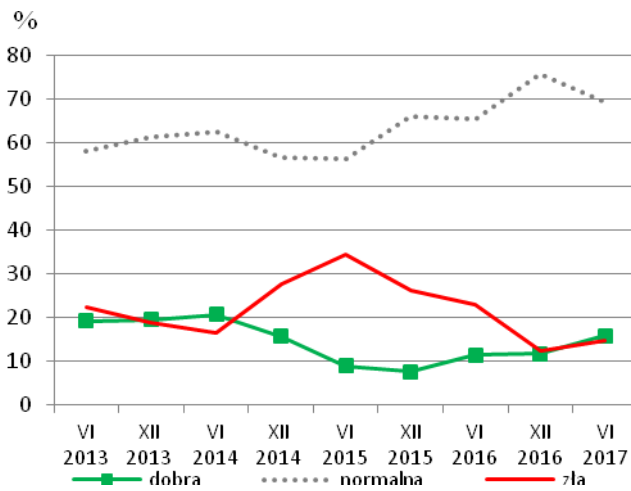
Wykres 4. Ocena sytuacji ogólnej gospodarstwa

Wykres 5. Ocena opłacalności produkcji rolniczej

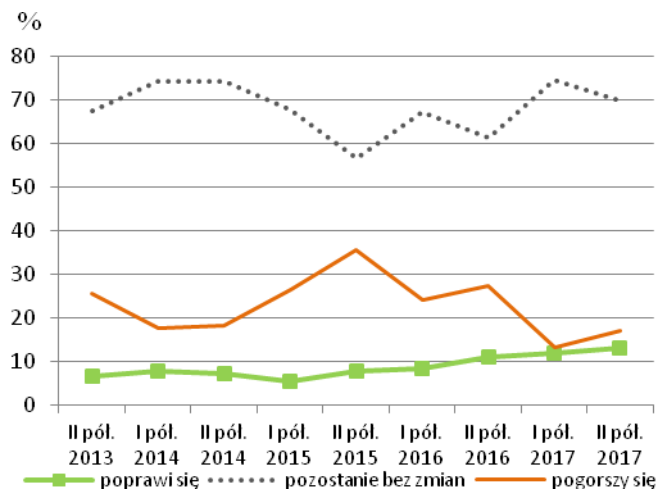
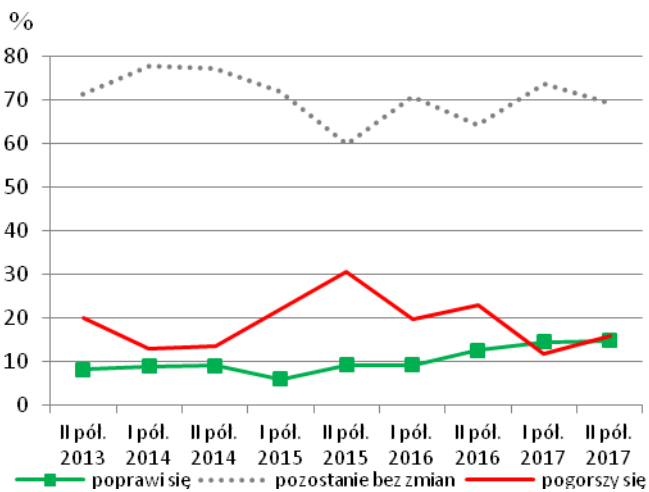
Diagnoza – zmiany w ostatnim półroczu

Diagnoza – sytuacja bieżąca

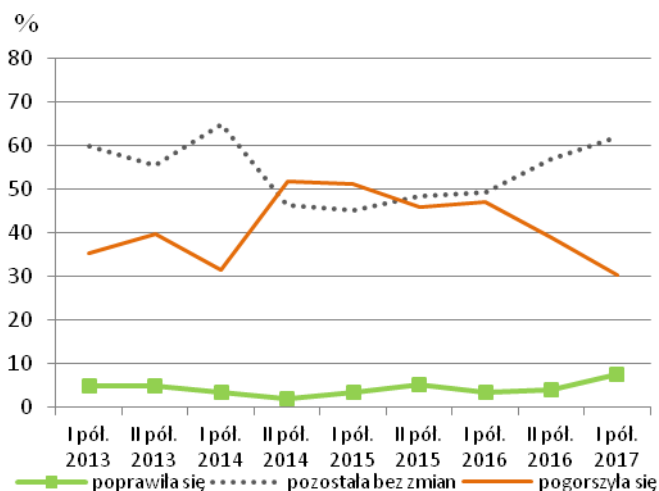
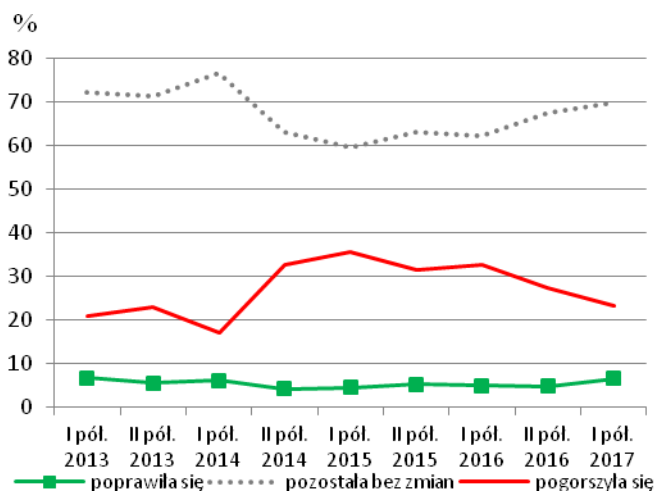
Prognoza – zmiany w najbliższym półroczu

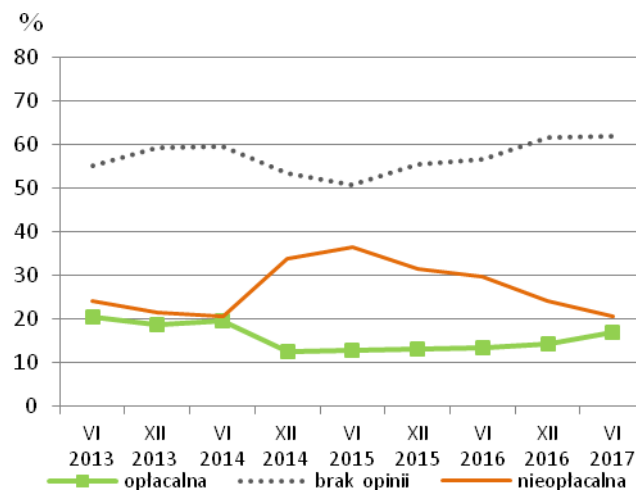
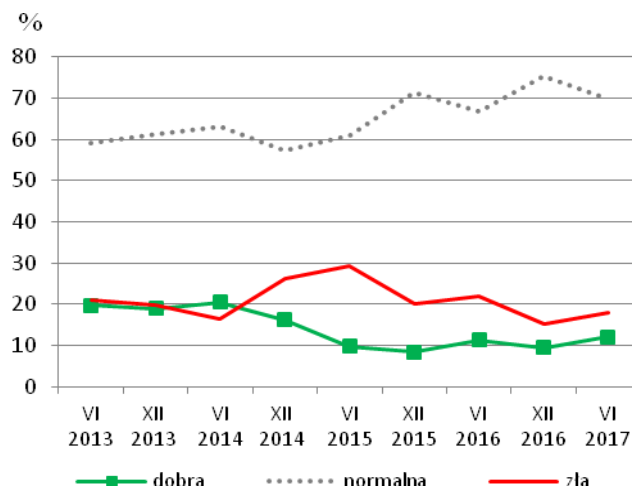
Wykres 6. Ocena sytuacji ogólnej gospodarstwa

Wykres 7. Ocena opłacalności produkcji rolniczej

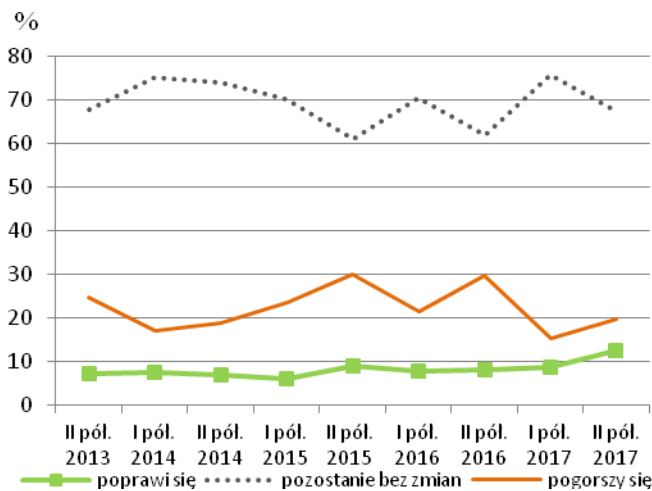
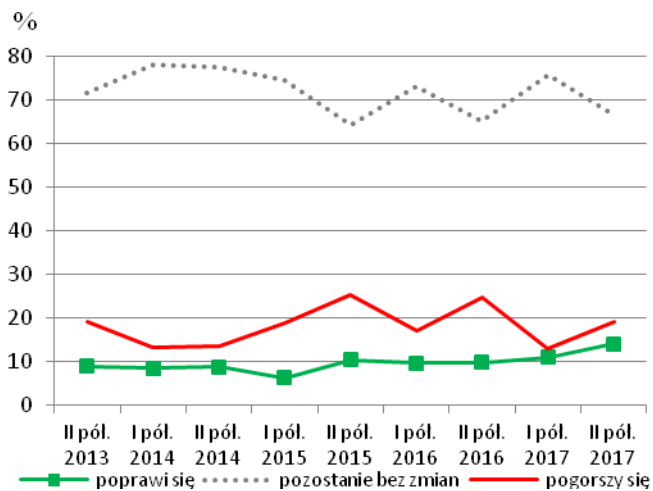
Diagnoza – zmiany w ostatnim półroczu

Diagnoza – sytuacja bieżąca

Prognoza – zmiany w najbliższym półroczu

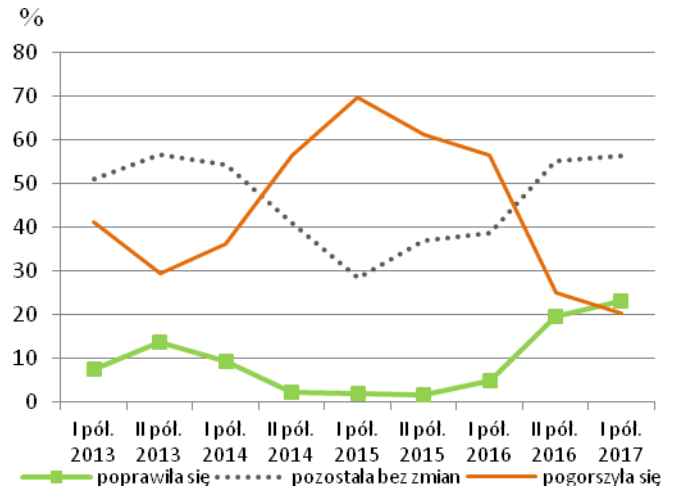
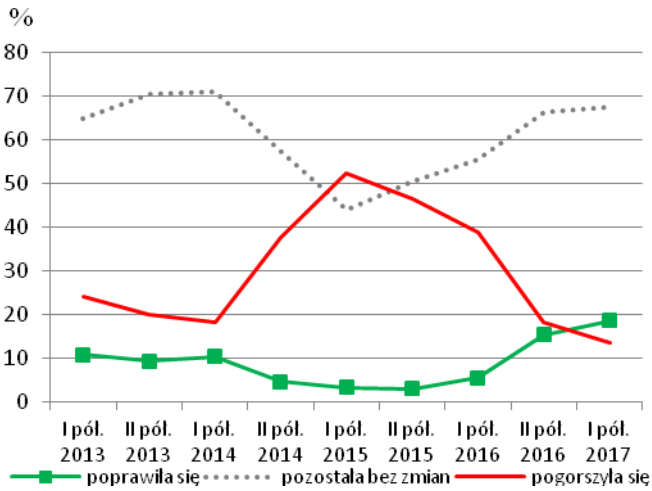

Gospodarstwa ukierunkowane na produkcję zwierzęcą

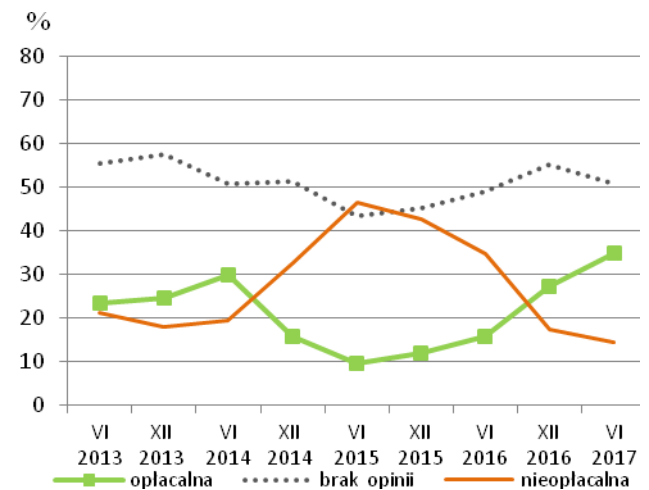
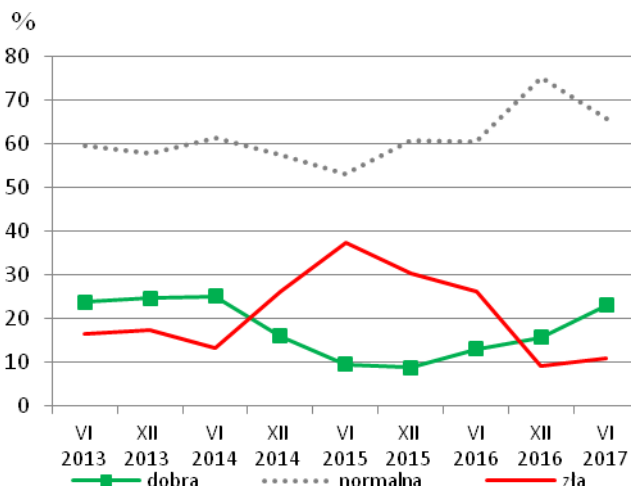
Wykres 8. Ocena sytuacji ogólnej gospodarstwa

Wykres 9. Ocena opłacalności produkcji rolniczej

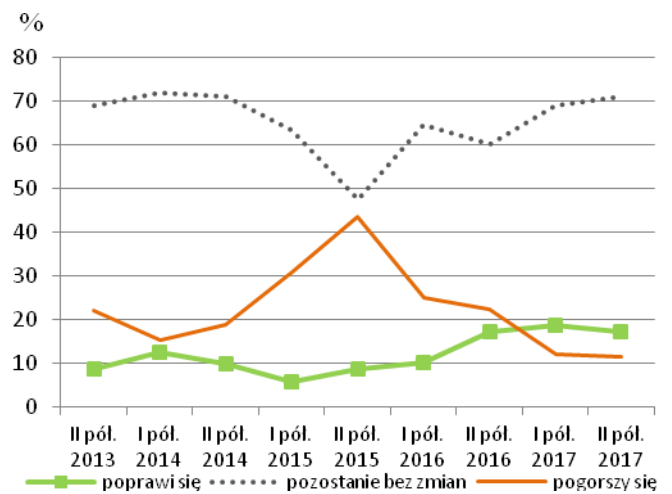
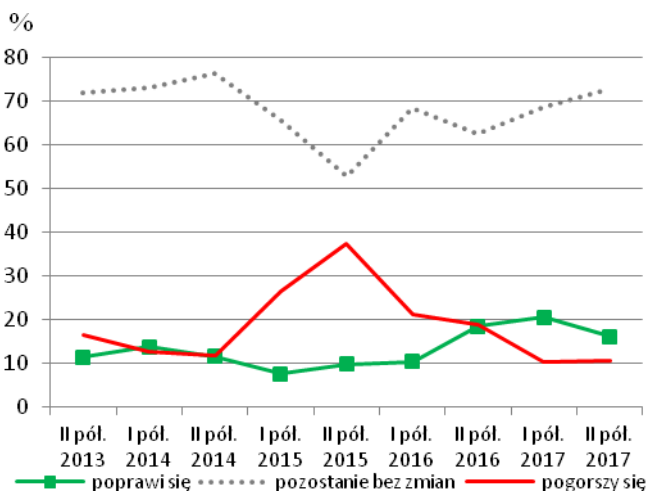
Diagnoza – zmiany w ostatnim półroczu

Diagnoza – sytuacja bieżąca

Prognoza – zmiany w najbliższym półroczu

Użytkownicy, którzy sygnalizowali w I półroczu 2017 r. zmiany wielkości sprzedaży wytworzonych produktów roślinnych częściej oceniali je jako niekorzystne (zmniejszenie sprzedaży). Saldo odpowiedzi dla ogółu tych gospodarstw wynosiło minus 7,5 p. procentowego. W przypadku gospodarstw prowadzących produkcję zwierzęcą, opinie o wzroście sprzedaży produktów zwierzęcych przeważały (o 3,6 p. proc.) nad opiniami przeciwnymi.

Zmiany w koniunkturze w I półroczu 2017 r.

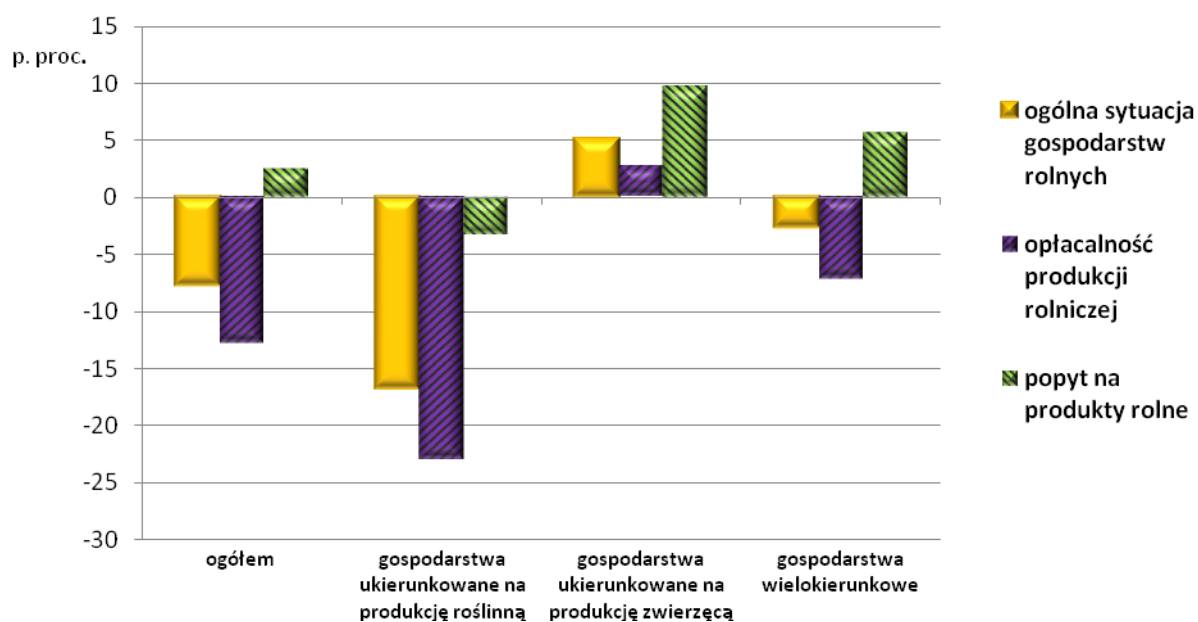
Tablica 1. Salda ocen zmian: sytuacji ogólnej gospodarstwa rolnego, opłacalności produkcji rolniczej oraz popytu na produkty rolne.

Okres badania	Zmiana sytuacji ogólnej gospodarstwa rolnego w:		Zmiana opłacalności produkcji rolniczej w:		Zmiana popytu na produkty rolne w:	
	ostatnim półroczu	najbliższym półroczu	ostatnim półroczu	najbliższym półroczu	ostatnim półroczu	najbliższym półroczu
	<i>saldo odpowiedzi w p. proc.</i>					
Czerwiec 2012 r.	-20,9	-11,1	-34,7	-19,3	-2,7	-2,4
Grudzień 2012 r.	-20,7	-13,2	-28,9	-17,8	-4,3	-5,8
Czerwiec 2013 r.	-17,3	-11,9	-35,7	-19,1	-9,9	-5,1
Grudzień 2013 r.	-16,4	-4,1	-29,8	-9,7	-6,7	-1,0
Czerwiec 2014 r.	-12,1	-4,4	-30,6	-10,8	-11,0	-3,7
Grudzień 2014 r.	-31,6	-15,9	-51,4	-21,2	-28,1	-12,3
Czerwiec 2015 r.	-40,5	-21,4	-59,2	-27,8	-24,8	-13,2
Grudzień 2015 r.	-37,2	-10,5	-53,5	-15,6	-20,8	-6,8
Czerwiec 2016 r.	-29,0	-10,4	-46,6	-16,3	-16,1	-7,6
Grudzień 2016 r.	-14,8	2,9	-23,4	-1,2	-5,8	2,8
Czerwiec 2017 r.	-7,8	-1,1	-12,8	-3,9	2,5	2,2

Należy podkreślić, że ocena sytuacji ogólnej, jak również opłacalności produkcji rolniczej w I półroczu 2017 r. była najmniej pesymistyczna w zestawieniu z wynikami wszystkich poprzednich edycji badania. W przypadku zmian popytu na produkty rolne po raz pierwszy odnotowano przewagę opinii pozytywnych (o 2,5 p. proc.) nad negatywnymi. Pozytywne opinie rolników dotyczyły również prognozowanych zmian popytu na produkty rolne w II półroczu 2017 r.

Najkorzystniej zmiany koniunktury ocenili użytkownicy gospodarstw specjalizujących się w chowie bydła mlecznego i świń, a wśród gospodarstw ukierunkowanych na produkcję roślinną najbardziej optymistyczne opinie wyrażali rolnicy prowadzący uprawy pod osłonami. Najwięcej negatywnych opinii wyrażali producenci prowadzący plantacje drzew i krzewów owocowych, warzyw gruntowych, a także hodowcy drobiu rzeźnego.

Wykres 10. Salda odpowiedzi dotyczące zmian w I półroczu 2017 r. sytuacji ogólnej gospodarstw rolnych, opłacalności produkcji rolniczej i popytu na produkty rolne.

Diagnoza bieżącej sytuacji gospodarstw rolnych

1. Bieżąca sytuacja ogólna gospodarstwa rolnego

Ponad 85% rolników uznało bieżącą (czerwiec 2017 r.) sytuację ogólną swoich gospodarstw rolnych jako normalną, jak na tę porę roku lub dobrą. Należy zauważyć, że w porównaniu z wynikami poprzedniej edycji badania, opinia o dobrej sytuacji gospodarstw rolnych przeważała nad opiniami przeciwnymi o 1,2 p. procentowego.

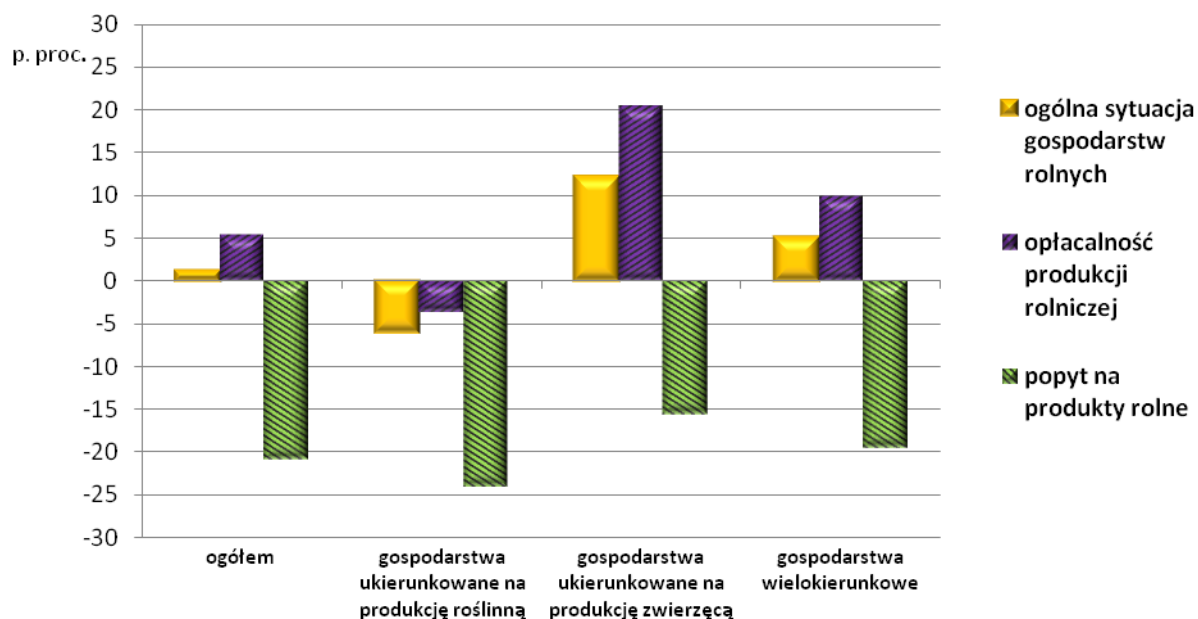
Optymistyczne opinie wyrażali użytkownicy gospodarstw o powierzchni powyżej 10 ha użytków rolnych oraz prowadzący produkcję zwierzęcą (z wyjątkiem użytkowników prowadzących/specjalizujących się w chowie drobiu rzeźnego). Dodatkowo saldo odpowiedzi (przewaga opinii pozytywnych nad negatywnymi) odnotowano również w przypadku gospodarstw prowadzących uprawy przemysłowe tj. buraki cukrowe, rzepak i rzepik jak również uprawy pod osłonami. Z analizy odpowiedzi wynika, że najgorzej swoją sytuację (ujemne saldo odpowiedzi) oceniali rolnicy prowadzący plantacje drzew i krzewów owocowych, mniej pesymistyczni byli rolnicy prowadzący uprawy ziemniaków i warzyw gruntowych.

Tablica 2. Ocena bieżącej sytuacji ogólnej gospodarstw rolnych.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa rolne, których bieżąca sytuacja ogólna była:			Saldo odpowiedzi w p. proc.
	dobra	normalna ^a	zła	
	w odsetkach			
Czerwiec 2012 r.	22,9	52,7	24,4	-1,5
Grudzień 2012 r.	21,6	54,3	24,1	-2,5
Czerwiec 2013 r.	19,3	58,3	22,4	-3,1
Grudzień 2013 r.	19,6	61,4	19,0	0,6
Czerwiec 2014 r.	20,7	62,7	16,6	4,1
Grudzień 2014 r.	15,7	56,7	27,6	-11,9
Czerwiec 2015 r.	9,0	56,5	34,5	-25,5
Grudzień 2015 r.	7,6	66,0	26,4	-18,8
Czerwiec 2016 r.	11,5	65,4	23,1	-11,6
Grudzień 2016 r.	11,8	75,7	12,5	-0,7
Czerwiec 2017 r.	15,9	69,4	14,7	1,2

^a normalna, jak na tę porę roku

Wykres 11. Salda odpowiedzi dotyczące bieżącej sytuacji gospodarstw rolnych, opłacalności produkcji rolniczej i popytu na produkty rolne.

2. Opłacalność produkcji rolniczej

Rolnicy pozytywnie ocenili bieżącą (czerwiec 2017 r.) opłacalność produkcji rolniczej. Przewaga opinii pozytywnych nad negatywnymi wynosiła 5,3 p. proc., wobec minus 2,5 p. proc. w grudniu 2016 r. Najbardziej optymistyczni, podobnie jak w ocenie sytuacji ogólnej, byli użytkownicy gospodarstw ukierunkowanych na produkcję zwierzęcą.

Ponad 23% respondentów stwierdziło, że prowadzenie produkcji rolniczej jest opłacalne. Byli to użytkownicy gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 10 ha użytków rolnych, prowadzący produkcję zwierzęcą, w szczególności specjalizujący się w chowie bydła mlecznego i rzeźnego oraz świń. Pozytywne opinie o opłacalności produkcji rolniczej przeważały również u rolników prowadzących uprawy pod osłonami oraz uprawy przemysłowe takie jak buraki cukrowe oraz rzepak i rzepik. Najbardziej pesymistyczni w swoich ocenach byli rolnicy prowadzący plantacje drzew i krzewów owocowych, mniej pesymistyczni byli rolnicy specjalizujący się w chowie drobiu nieśnego.

Tablica 3. Ocena opłacalności produkcji rolniczej.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa rolne, w których bieżąca produkcja rolnicza była:			Saldo odpowiedzi w p. proc.
	opłacalna	brak zdecydowanej opinii	nieopłacalna	
	w odsetkach			
Czerwiec 2012 r.	15,1	55,0	29,9	-14,8
Grudzień 2012 r.	16,2	56,2	27,6	-11,4
Czerwiec 2013 r.	17,2	56,1	26,7	-9,5
Grudzień 2013 r.	18,2	59,3	22,5	-4,3
Czerwiec 2014 r.	18,7	58,2	23,1	-4,4
Grudzień 2014 r.	11,0	53,7	35,3	-24,3
Czerwiec 2015 r.	9,6	47,3	43,1	-33,5
Grudzień 2015 r.	10,1	49,6	40,3	-30,2
Czerwiec 2016 r.	13,5	53,6	32,9	-19,4
Grudzień 2016 r.	18,7	60,1	21,2	-2,5
Czerwiec 2017 r.	23,3	58,7	18,0	5,3

3. Popyt na produkty rolne

W porównaniu do wyników poprzedniej edycji badania respondenci byli mniej pesymistyczni w ocenie bieżącego popytu na wytwarzane w ich gospodarstwach produkty rolne (minus 20,9 p. proc. w czerwcu 2017 r. wobec minus 27,2 p. proc. w grudniu 2016 r.). Ponad 69% rolników uznało popyt za wystarczający, zgodny z ich oczekiwaniami. Blisko 5% stwierdziło, że popyt kształtuje się na poziomie powyżej ich oczekiwań, wobec około 26% respondentów, którzy wskazali, że popyt jest niewystarczający. Negatywne opinie dotyczyły wszystkich użytkowników gospodarstw rolnych niezależnie od wielkości gospodarstwa i kierunku prowadzonej produkcji. Najbardziej niezadowoleni z popytu na produkty rolne byli rolnicy prowadzący plantacje drzew i krzewów owocowych, uprawy ziemniaków, warzyw gruntowych i buraków cukrowych, a także hodowcy drobiu.

Tablica 4. Ocena popytu na produkty rolne.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa rolne, w których bieżący popyt na wytworzone produkty rolne był:			Saldo odpowiedzi w p. proc.
	powyżej oczekiwań	zgodny z oczekiwaniami	poniżej oczekiwań	
	w odsetkach			
Czerwiec 2012 r.	7,8	65,4	26,8	-19,0
Grudzień 2012 r.	5,5	68,5	26,0	-20,5
Czerwiec 2013 r.	2,3	56,6	41,1	-38,8
Grudzień 2013 r.	2,5	63,6	33,9	-31,4
Czerwiec 2014 r.	1,9	61,3	36,8	-34,9
Grudzień 2014 r.	1,2	48,9	49,9	-48,7
Czerwiec 2015 r.	1,6	47,6	50,8	-49,2
Grudzień 2015 r.	1,6	52,2	46,2	-44,6
Czerwiec 2016 r.	2,3	56,8	40,9	-38,6
Grudzień 2016 r.	2,6	67,6	29,8	-27,2
Czerwiec 2017 r.	4,9	69,3	25,8	-20,9

Prognoza sytuacji gospodarstw rolnych

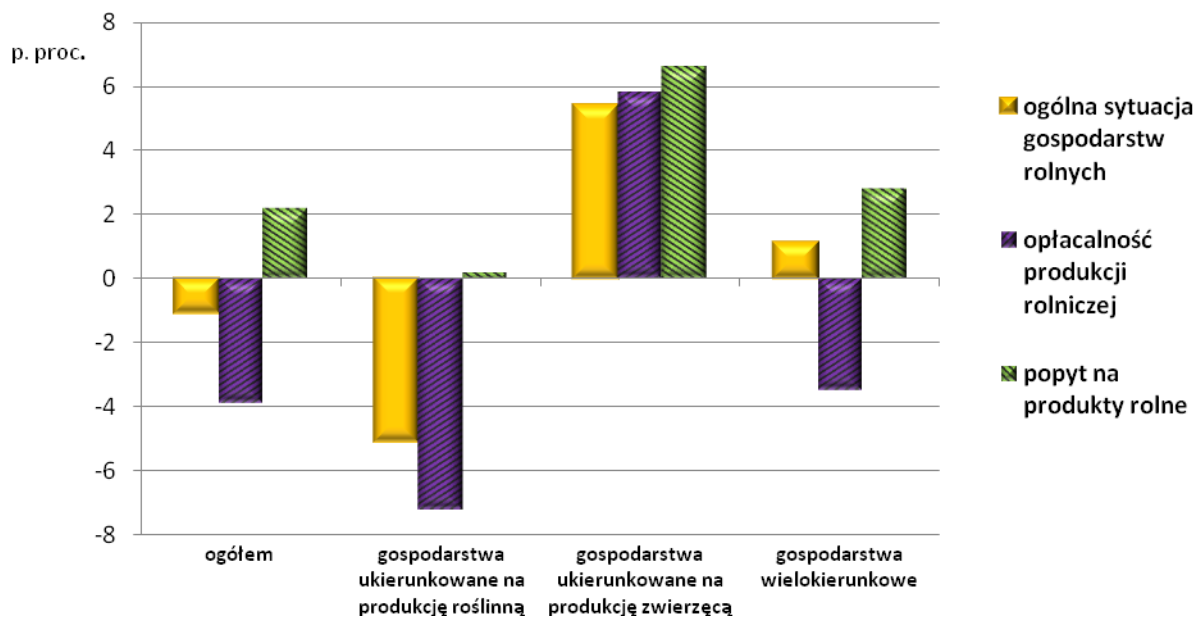
W opinii rolników w II półroczu 2017 r. należy spodziewać się pogorszenia sytuacji ogólnej gospodarstw rolnych, jak również opłacalności produkcji rolniczej. Użytkownicy gospodarstw rolnych pozytywnie wypowiedzieli się o zapotrzebowaniu na produkty rolne w kolejnym półroczu, przewaga opinii pozytywnych nad negatywnymi wynosiła 2,2 p. procentowego.

Najbardziej o swoją przyszłość obawiają się, podobnie jak w poprzedniej edycji badania, użytkownicy gospodarstw prowadzących plantacje drzew i krzewów owocowych oraz chów drobiu rzeźnego.

Biorąc pod uwagę ukierunkowanie produkcyjne gospodarstw rolnych, optymistyczne opinie wyrażali rolnicy specjalizujący się w produkcji zwierzęcej. Przewagę opinii pozytywnych nad negatywnymi w ocenie sytuacji ogólnej gospodarstwa rolnego, zapotrzebowania na produkty rolne i opłacalności produkcji rolniczej odnotowano w przypadku gospodarstw specjalizujących się w chowie bydła (w szczególności bydła mlecznego) i drobiu nieśnego. Wśród użytkowników gospodarstw nastawionych na produkcję

roślinną, opinie o poprawie ogólnej sytuacji gospodarstwa, opłacalności produkcji i popycie wyrażali rolnicy specjalizujący się w uprawie buraków cukrowych i warzyw gruntowych.

Wykres 12. Salda odpowiedzi dotyczące prognozowanej w II półroczu 2017 r. sytuacji ogólnej gospodarstw rolnych, opłacalności produkcji rolniczej oraz popytu na produkty rolne.

Badaniem koniunktury zostały objęte gospodarstwa rolne osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz wylosowana próba gospodarstw indywidualnych (25,5 tys.) o wielkości ekonomicznej powyżej 4 tys. euro.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego jest to całkowita standardowa produkcja gospodarstwa wyrażona w euro. Wielkość ekonomiczna jest liczona zgodnie z metodologią UE zawartą w Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1217/2009.

Rozporządzenie definiuje **produkcję określonej działalności rolniczej** jako wartość produkcji rolnej brutto uzyskanej z jednego hektara uprawy lub od jednej sztuki zwierząt gospodarskich. Wartość oblicza się poprzez przemnożenie produkcji z 1 ha lub od 1 szt. zwierząt przez cenę na terenie gospodarstwa rolnego, bez VAT, podatków od produktów i dopłat bezpośrednich. **Standardowa produkcja (SP)** oznacza wartość produkcji odpowiadającej przeciętnej sytuacji w danym regionie. Jest obliczana jako średnia z pięciu lat wartość produkcji z określonej działalności rolniczej.

Całkowita standardowa produkcja gospodarstwa jest sumą wartości uzyskanych (dla każdej działalności rolniczej prowadzonej w gospodarstwie) poprzez przemnożenie współczynników SP dla danej działalności przez liczbę hektarów lub liczbę zwierząt.